

HRVATSKI

glasnik

Godina XVI, broj 22

25. svibnja 2006.

cijena 80 Ft

Dičja grupa *Zviranjak*
iz Priske

Foto: Tímea Horváth

Komentar

**Jedino su u prvim redovima
stolci ostali prazni**

Ne da me itko krivo shvati, nemam ništa protiv toga ako se neki od dužnosnika u hrvatskim samoupravama ne pojavi na svakoj našoj priredbi, ali da se baš nikada ne pojavi, bilo bi za mene u neku ruku neprihvatljivo.

U danim samoupravama obično pet naših predstavnika demokratskim putem stječu pravo da četiri godine obnašaju svoje zaduženje, znači, da nas predstavljaju i zastupaju, i u mjesnim prilikama i u inozemstvu, dakako, i u matičnoj nam zemlji Hrvatskoj. Oni su ti naši čelnici koji reprezentiraju naše hrvatstvo u Mađarskoj. Protiv izbora ne bi mogao nitko čak ni prigovoriti niti zamjeriti nikome, jer onaj tko dobije najviše glasova, taj bude izabran. Međutim, riječ je o maloj ljudskoj zajednici gdje se izaberu petero njih koji bi trebali složno istupati, trebali bi biti istovremeno i uglednici svoje hrvatske zajednice koja u njih ima povjerenje, ulaže nadu i želi da ih upravo oni zastupaju, povrh toga, iako ne baš na svakoj priredbi da ih susreću i barem nekoliko riječi mogu porazgovarati s njima. No dogada se nešto sasvim neočekivano, a nadamo se i iznimno kada iznosimo svoja zapažanja.

Ljudi, kao ljudi, nemaju uvijek simpatije jedan prema drugome, stoga i mi bez ikakvih iluzija iznosimo probleme. Dabome, bez dlake na jeziku valja reći da između izabranih "samoupravaša" postoje napetosti i netolerantnost, što se odražava i na taj način da ne posjećuju priredbe jedan drugoga. Da nevolja bude veća, recimo, jedan od njih ni na kakvu priredbu ne dolazi! Ne dolazi naš "funkcioner" ni na hrvatske kazališne predstave ni na znanstvena predavanja. Ne daj Bože da sudjeluje nekom predstavljanju knjiga i sl. Svakako, to bode oči nazočnima, koji su, eto, glasovali za njega, ali što je, tu je.

„Glasnikov tjedan“

Na Eurosongu, natjecanju za pjesmu Europe, održanom u Ateni, pobijedila je finska skupina Lordi sa skladbom „Hard Rock Hallelujah“. Kao da su izašli iz neke zemlje čudnih bića ili iz nekoga strašnog, ali zato polukomičnog horora. Njihov izgled nije mogao zavarati „poznatatelje“ glazbe koji su im dodijelili najveće moguće postolje, prvo. Hrvatska još jednom mora u poluzavršnicu, naime, Seva nacionale nije uspjela ući ni u prvi 12 najboljih sa svojom štiklom i, kako donose web-portali, više je spominjana po svom porno uratku nego po glazbenoj produkciji. Sve u svemu, gotov je još jedan Eurosong, „parada pjanstva i kiča“, čudnih glazbenih produkcija. Ali je zato Megasztárova završnica ostala u sjećanju, kao i pobeda Magdolne Rúzsa, mlade Madarice iz Vojvodine, koja je, kao u najljepšoj američkoj priči o uspjehu, došla iz maloga vojvodanskog naselja, sa svojih 20 godina, iz obitelji u kojoj su svi nezaposleni, i postala glas godine u Mađarskoj. Cijela nacija navijala je njoj, Pepeljugi iz priče, Pepeljugi koja se istaknula iznimnom nadarenosti. Milijuni su gledali Megasztár i držali palčeve upravo njoj.

Ja sam pak zamislila slično natjecanje u matičnoj nam domovini i pobedu jednoga mladog Hrvata ili Hrvatice iz naše sredine. Kako bi to bilo lijepo. Jedan mlađi Hrvat, tridesetogodišnjak ovih dana je postao kapetan nogometne reprezentacije Australije, Marko Viduka.

Godinama se županijski tisak, bar u Baranji, nije bavio manjinama, pa ni promjenama zakonskih normi o manjinskim izborima, ali u ponedjeljak na udarnome mjestu, na svojoj trećoj stranici donosi osvrт na predstojeće izbore i izjave čelnika manjinskih samouprava koji izjavljuju kako već sada krvari iz bezbrojnih rana izborni sustav po kojem će pripadnici manjina birati zastupnike i

SANTOVO – U utorak, 30. svibnja, s početkom u 17 sati u Santovu se priređuje svečano misno slavlje u okviru kojega će se u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije postaviti i blagosloviti moći blaženoga Karla IV., posljednjega austro-ugarsko-hrvatskoga kralja, povodom 90. obljetnice njegove krunidbe. Dvojezično misno slavlje na hrvatskom i mađarskom jeziku služit će dr. Balázs Bábel, nadbiskup kalačko-kečkemetski. U okviru svečanosti blagoslovit će se i moći triju svetaca (svetog Stjepana kralja, sestre Faustine i brata Alberta), a upriličit će se i posvećenje santovačkoga grba s likom Blažene Djevice Marije. Svojom nazočnosti svečanost će uveličati nadvojvoda Georg Habsburg, unuk blaženoga Karla IV., te brojni drugi uzvanici.

Aktualno

Novi krug razgovora čelnika HDS-a i santovačke samouprave

Dogovor o preuzimanju zgrada u trajno vlasništvo i o kupnji gradilišta za novi učenički dom

Na poziv mjesne samouprave, predsjednik HDS-a dr. Mijo Karagić, zamjenik predsjednika Stipan Karagić i pravnik Attila Buzál u ponedjeljak, 8. svibnja, boravili su u Santovu kako bi se konačno dogovorili koje su mogućnosti proširenja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, ustanove koja je od 2000., odnosno 2004. u održavanju Hrvatske državne samouprave. Čelnike HDS-a tom su prilikom u načelničkom uredu primili načelnik sela János Rittgasser i bilježnik Lajos Barta, a razgovorima su sudjelovali još ravnatelj škole Joso Šibalin i predsjednik mjesne Hrvatske samouprave. Na naše zanimanje, Stipan Karagić obavijestio nas je o povodu novoga kruga razgovora i o postignutom dogovoru.

– Otkada je HDS preuzeo u održavanje santovačku školu, prostorno su postali skučeni uvjeti za daljnje širenje te ustanove, naime, sve je više učenika trebalo odbijati zbog manjka mjesta u dačkom domu. Stoga je HDS odlučio da će, dobije li za to odgovarajuća državna jamstva, krenuti putem proširenja, ili još konkretnije izgradnje novog učeničkog doma za 80 učenika. To je jedino moguće ako se, uz postojeći prostor gdje se danas nalazi učenički dom i škola, dokupi gradilište. Konačno smo se dogovorili da ćemo vjerojatno u roku nekoliko dana potpisati kupoprodajni ugovor o kupnji gradilišta veličine oko 1200 četvornih metara. Ta će se parcela spojiti s parcelom gdje je sada stari učenički dom. Po našim planovima stari učenički dom će se srušiti, a na tim dvjema

parcelama će se sagraditi novi. Dogovoren je nadalje i potpisivanje ugovora o preuzimanju zgrada u trajno vlasništvo HDS-a. Dogovorili smo se i o svim detaljima preuzimanja svih nekretnina naše ustanove koje su nam do sada bile predane samo na korištenje. Po ugovoru, sve dok postoji nastava hrvatskoga jezika u Santovu, one prelaze u trajno vlasništvo HDS-a.

Od samih početaka, otkad smo preuzeli santovačku školu, naša je želja bila – budući da mjesna samouprava baš nije ulagala u te objekte, a otkad smo mi preuzeli ustanovu HDS je nastojao poboljšati uvjete rada i boravka u tim prostorima – naš je interes bio, ako već ulažemo u te nekretnine, onda da one budu u našem vlasništvu. Sada smo se konačno dogovorili o svim uvjetima oko preuzimanja tih nekretnina u trajno vlasništvo, sve dok se u njima odvija hrvatska nastava.

Zasada smo na samom početku toga projekta. Što se održavatelja tiče, Skupština HDS-a izrazila je namjeru da proširi taj učenički dom, da se sagradi novi dom za smještaj 80 učenika. Mi smo začrtili da ove kalendarske godine, dakle 2006., stvorimo sve uvjete da se sljedeće godine krene u stvarnu izvedbu. Ove godine imamo toliko sredstava da otkupimo spomenuto gradilište, i da napravimo svu projektnu dokumentaciju u svezi s izgradnjom, te da provedemo cijeli taj natječajni postupak da bi 2007. mogla otpočeti izgradnja. Ništa više od toga ne mogu reći jer zasada konkretnijih planova i rokova nemamo. *S. B.*

Izborni kutak

Može li se birač upisati u više manjinskih biračkih popisa?

Ako birač traži upis u više manjinskih biračkih popisa, sve njegove zamolbe su nevaljane.

Mogu li na izborima za mjesne manjinske samouprave glasovati dvojni državljan?

Zakon o izborima manjinskih zastupnika i dijelovi zakona o nacionalnim i etničkim manjinama s dopunama Zakona 2. CXIV 2005. godine kaže: „na izborima za mjesne manjinske samouprave birati i biti biran može onaj koji

- a) po zakonu o nacionalnim i etničkim manjinama pripada određenoj manjinskoj zajednici i svoju nacionalnu pripadnost prihvata i deklarira je
- b) mađarski je državljanin
- c) ima biračko pravo na mjesnim izborima
- d) upisan je u manjinski birački popis.

Ova odredba ne isključuje dvojnim državljanima pravo biranja, uz uvjet da je birač ujedno i mađarski državljanin. Dakle, ako birač ima mađarsko državljanstvo, a usto i državljanstvo neke druge zemlje te ispunjava zakonom određene uvjete, on na izborima za manjinske samouprave može birati i biti biran.

Jesu li mogući međuvremenski izbori za manjinske samouprave?

Nisu. Nakon izbora i utemeljenja manjinskih samouprava u listopadu 2006. godine, ne mogu biti međuvremenskih izbora, zakon za to ne daje mogućnost. Razlog je tomu što se nakon izbora mjesnih manjinskih samouprava bez odgode trebaju brisati manjinski birački popisi.

Što će se dogoditi ako jedan ili više kandidata dobije isti broj glasova na izborima?

Birači mogu glasovati najviše za pet kandidata. Glasovanje za manjinsku samoupravu nevrijedno je ako manje od pet kandidata dobije valjane glasove. Zastupnici (njih pete) koji čine zakonom određeni broj zastupnika u manjinskim samoupravama bit će oni kandidati koji dobiju najveći broj glasova. Ako je broj dobivenih glasova isti, izvlačenjem se odlučuje kojem će od kandidata (koji su dobili isti broj glasova) pripasti mandat u zastupničkom tijelu manjinske samouprave.

Izvor: Barátság melléklete, Kisebbségi önkormányzati választások 2006./2007.: odgovara dr. Attila Buzál.

KERESTUR – Osnovna škola „Nikola Zrinski“ odlučila je da će pokušati provesti u djelo ljetovanje djece u Prosvjetno-kulturnom centru i odmaralištu „Zavičaj“ u Vlašićima na Pagu. Organiziranju je priskočila i Hrvatska manjinska samouprava s konkretnom materijalnom pomoći: svakom djetetu 10.000 forinti kako bi lakše snosili troškove. Učiteljice hrvatskoga jezika Erika Rac i Ljubica Silađi pratit će dva desetero djece u tabor koji će se održati od 1. do 8. srpnja.

DONJI KRALJEVEC – U tome međimurskom selu 6. i 7. svibnja održani su dani naselja. Tim svečanim programima pribivali su i predstavnici prijateljskih samouprava: Samouprava XV. okruga iz Budimpešte, Hrvatska manjinska samouprava XV. okruga i manjinska samouprava iz Sumartona. U sklopu programa održan je Međunarodni festival folklora na kojem su nastupali plesači iz XV. okruga grada Budimpešte.

SUMARTON – Mjesna i manjinska samouprava sela Sumartona za Dubove, za 5. lipnja, priprema natjecanje u kuhanju i mali nogometni turnir. Na programe će pozvati i mještane svojih zbratimljenih naselja i samouprava iz Svetе Marije, Donjeg Kraljevca i Budimpešte.

SERDAHEL – U 2006. g. Osnovna škola „Katarina Zrinski“ bit će domaćinom najveće regionalne školske priredbe, Narodnosnog dana, na kojem se učenici svih hrvatskih pomurskih škola natječu u raznim predmetima, vještinama, u hrvatskome jeziku i športu. Narodnosni dan se priređuje 6. lipnja.

FIČEHAZ – Osnovno obrazovno središte svojim učenicima želi ponudi ljetovanje u Vlašićima u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu „Zavičaj“. U te je svrhe poslalo natječaj županijskoj zakladi da potpomaže ljetovanje učenika na moru. Inače, fičehaska škola svake je godine organizirala tabor, napose na Balatonu.

STARIN – Pečuško Hrvatsko kazalište s najnovijom premijerom komedije Mire Gavrana Veseli Četverokut, koju je režirao Stipan Filaković ml., gostovalo je 16. svibnja u podravskome Starinu. Predstava je održana u prepunom domu kulture.

Intervju

Putujući baron

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

U Pečuhu je 15. srpnja 1993. godine održana premijera mjuzikla „Fritz i pjevačica“ autora Tahira Mujičića i Borisa Senkera, te skladatelja Zorana Juranića, u režiji Želimira Mesarića o onim Krležinim godinama koje je preživio u Mađarskoj: u Pečuhu i Budimpešti. Aktualnost tadašnjeg postavljanja narečenoga dramskog teksta dala je i 100. obljetnica rođenja Miroslava Krleže. Na tekijskoj (Tettye) ljetnoj pozornici održano je osam predstava s međunarodnom ekipom hrvatskih i mađarskih glumaca. Trinaest godina poslije, danas, na daskama Hrvatskoga kazališta teku probe na tekstu dramskoga trojca Tahira Mujičić, Borisa Senkera i Nina Škrabe, u režiji Tahira Mujičića. Radi se o Trenku ili divljem baronu čija je premijera predviđena za 3. lipnja. Bio je to povod za razgovor s jednim od autora i redateljem Trenka Tahirom Mujičićem.

Ponovno ste tu u Pečuhu, s nama, naša publika vas veoma dobro poznaje i kao dramskoga pisca i kao redatelja, izrađivača lutaka, kao svestranog umjetnika. Recite nam nešto o vašoj dosadašnjoj suradnji s Hrvatskim kazalištem?

– Sreli smo se davnih 90-ih godina za vrijeme Domovinskog rata kada nas je s Antunom Vidakovićem, upoznao Zvonimir Ivković iz Osijeka, te smo zajedno počeli surađivati. Senker i ja napisali smo Fritza i pjevačicu, uvjetno kazanu operetu koja govori, također uvjetno kazano, o Krleži (naime, to je autorska fikcija) izvedena je na Tekijama 1993. i imala je međunarodni karakter, a u predstavi je glumilo mnogo hrvatskih i mađarskih glumaca, međunarodni ansambl. Bilo je to prvo pozitivno iskustvo i susret s Hrvatima iz Mađarske, ali i s Mađarskom kao zemljom. Bio sam ortodoksan čovjek koji do 90-ih godina nisam želio ići ni u jednu zemlju iza željezne zavjese, znao sam da ono što me tamo čeka to će me deprimirati, a u danima mladosti nisam se želio izložiti tim osjećajima. Moja prva veza ostvarena je preko Pečuha, dopala mi se zemlja i ljudi, a i prije sam dosta, ne pretjerano, znao o mađarskoj kulturi, oduševio me

je temperament ovih ljudi ovdje i naših ljudi Hrvata, koji su izuzetna zajednica koju rijetko koji narod ima, ta njihova autohtonost, čuvanje običaja te njihovo impresivno čuvanje jezika.

Vidim da otvorenih očiju idete među nama, pamtite i bilježite. Neću pogriješiti ako kažem kako je upravo „opereta“ Fritz i pjevačica „jedini dramski tekst“ napisan po narudžbi i isključivo za potrebe pečuškoga Hrvatskoga kazališta. U tome je i uloga te drame povijesna u povijesti hrvatskog teatra u Mađarskoj, ili bi je bar ja takvom nazvala. Što je bila inspiracija toga teksta koji je prošlog ljeta, tek po drugi put zaredom uprizoren, nakon 15 godina u Zagrebu u Histrionima.

– Mi smo pisali po narudžbi, ali mi nikada nismo pisali po narudžbi „Napišite mi to“. Naručitelj je trebao šutjeti i čekati dok nešto ne dobije. Kada se tako nešto radi, prvo se traži kreativni razlog te kazalištu i te kako bitan trenutak, vrijeme i prostor i određena skala likova. Kada smo sve to pronašli i kada smo shvatili sve to, onda je Fritz nastao lako. Vi ste to dobro i jedini do sada primijetili kako je to komad koji je krojen po Pečuhu i po ovađnjim Hrvatima, i koji se događa u tome gradu. Sudbina toga teksta je ova: on je tiskan u knjizi Dvokrležje s Kerempuhom, i nagrađen je, a potom je tiskan i u mađarskom prijevodu u izdanju Hrvatskoga kazališta Pečuh u prijevodu Orsolje Gállos. To su tiskane inačice teksta. U Hrvatskoj ga nisu igrali zbog velikog niza razlika. Godine 1995. stavljen je na repertoar Kazališta Komedija, ali je potom netragom nestao s repertoara. Razloge nismo uspjeli naslutiti, ali lani komad je postavio na scenu Zlatko Vitez, i igrali su je Histrioni. Reakcije publice bile su izuzetne, ali kritika je bila, usudujem se kazati, zločesta. Ljevičarska kritika zamjerala je preveliku dozu hrvatstva. Ali moram kazati kako je komad napisan u vrijeme 1992./1993. s nacionalnim nabojem Domovinskog rata i ja ga ne dam niti bi ga dao mijenjati ni danas. On ima svoje značenje.

nje, a njegovo današnje poimanje iz današnjega gledišta očito je drukčije, pa dopuštam i takve reakcije. Komad je publika izvrsno primila i mislim kako će se i ovo ljeto igrati na Opatovini.

Napisali ste Fritza, i rezirali ste u Hrvatskom kazalištu? Kako bi vas mogla predstaviti našim čitateljima?

– Trideset godina uvijek sam bio u nekome radnom odnosu, ali sam radio mnogo različitih stvari. Kada bih trebao kazati što sam po zvanju, rekao bih da sam prvenstveno kazališni djelatnik u najširem smislu riječi, kada netko nešto neće, onda ću to ja učiniti u kazalištu.

Dosta dugo vas nismo vidjeli u Pečuhu?

– Svi smo se pomalo umorili. Godine čine svoje i četvorica članova Cspor(T) Horde je umrla, utihnula je naša aktivnost, i mi smo se umorili, a ja sam radio neke druge stvari. Trenk je komad koji sam i prije predlagao Antunu Vidakoviću kada smo govorili o mogućnostima suradnje. Trenk je napisan 1984. godine, a naručen je za osječko kazalište, za mlađi naraštaj osječkih diplomata u vrijeme Zvonimira Ivkovića. Od tada je prošlo već 22 godine, i ja taj tekst ne bih radio ponovno iz nekih sentimentalnih razloga, već ima dobroih razloga da se on danas igra upravo u Hrvatskom kazalištu. Generalna metafora u Trenku jest u tome da kada smo mi opisivali Austro-Ugarsku Marije Terezije mi smo mislili na Jugoslaviju, na zemlju više naroda, i to mnogo nezadovoljnih naroda. Danas se ta metafora javlja kao ponovno aktualna, i to kao Europa, i to, usuđujem se reći, na gotovo isti način. Kako će sve to biti, sam dragi Bog zna. Taj se komad u svim svojim fazama kreće prostorom Austro-Ugarske Monarhije i Trenkovih putovanja kroz Slavoniju, ja bih rekao Panoniju. Kretanje je to ovim prostorima uz Dravu, pa je i jezik prilagođen tomu prostoru. Danas su pak u Hrvatskom kazalištu sazrela tri glumca: Slaven Vidaković, Stipan Đurić i Ivo Grišnik, koji uz pomoć kolegica i kolega iz Hrvatske ovaj put odlično odraduju svoj

posao. Igrat ćemo na ljetnoj pozornici, glumačku ekipu čini osam glumaca, uz narečenu trojicu domaćina tu su Beti Lučić, Vlasta Ramljak i Tatjana Bertok te braća Ugrina, Robert i Kristijan. Družina nije velika, ali igraju puno uloga, dvije žene i dva muškarca igraju ukupno 12 uloga, dok svoje uloge igraju četvero glumaca: Slaven Vidaković, Robert Ugrina, Vlasta Ramljak i Stipan Đurić. Nadam se da će komad biti gledljiv. To je pučki zabavni komad, veoma smiješan, pa se nadam kako će se svidjeti publici.

Mogu zaključiti kako ste vi sretan čovjek jer nije svakome dana mogućnost da komad koji napiše ima priliku i uprizoriti na kazališnim daskama?

– To je sigurno. Nemamo mnogo prilika kada dramski pisci pokazuju zanimanje za režiju iako je to meni neodvojiva kategorija. Jer mislim da su režiseri pisci koji su lijeni napisati komad, a kazališni pisci su režiseri koji se ne usuđuju režirati. To je otprilike to. Mislim kako je kazalište nedjeljiva cjelina, skup više zanata, a pogotovo je režija izmišljeni zanat 20. stoljeća, ali praktično zanat koji proizlazi iz svih drugih kazališnih zanata. I zato je vrlo bitno da režiseri znaju nešto napisati, ponešto glumiti, da imaju temelje u glazbi, odnosno prema likovnosti plus ono što se zove karizma, a to je izgradivanje dobrog odnosa s glumačkim ansamblom. Danas je već normalna stvar da glumac režira, i kazalište se danas vraća samome sebi. To je prirodna stvar.

Niste li razmišljali o tome da se komad uprizori i na hrvatskom i na mađarskom jeziku?

Jako zanimljivo bi to bilo. Komad je preveden na mađarski, doduše to nije tiskano, ali prijevod postoji. Bilo bi više razloga da se to dvojezično igra.

Meni je žao što se ne igraju dvije usporedne verzije, vidjele bi se dvije škole glume, ali se nadam da je to još uvijek otvorena opcija koja možda i ima svoju budućnost.

Forum Peštanske regije

Prošloga četvrtka, 19. svibnja, u HDS-ovoj središnjici, u nazočnosti predsjednika dr. Mije Karagića, predsjedavatelja Stipana Karagića, dr. Attile Buzála, odvjetnika dviju naših krovnih organizacija, predsjednika i zastupnika 19 budimpeštanskih samouprava te onih iz Peštanske regije, održan je drugi krug – četvrta postaja – Forum za pripreme predstojećih samoupravnih izbora. Naši hrvatski zastupnici pozivu su se odazvali u veoma lijepom broju, što bi značilo da su ljudi zainteresirani, u njima postoji volja i želja da se u glavnom gradu i okolicu utemelji što više hrvatskih manjinskih samouprava.

Glavni sudionik skupa i ovoga puta bio je gosp. Buzál koji je nazočne upoznao s glavnim izmjenama Izbornog i Manjinskog zakona. Uzakao je na mogućnosti i vrijeme izbora mjesnih hrvatskih samouprava, na kojima je potrebno najmanje 30 registriranih mađarskih državljanina, čije će se iskaznice trebati dostaviti bilježništvu danog okruga, odnosno naselja do 15. srpnja ove godine. Odvjetnik je naglasio kako je radi jedinstva naše zajednice poželjno da budući hrvatski delegati, pod okriljem Saveza Hrvata u Mađarskoj, krenu na jedinstvenoj listi. (d.)

SLAVONSKA POŽEGA – U Požeštini, u općini Velika, u organizaciji KUD-a „Ivan Goran Kovačić“ 27. i 28. svibnja priređuje se Velička smotra folklora „Čuvajmo običaje zavičaja 2006“. Uza sudionike iz Hrvatske, Rumunjske, Bosne i Hercegovine te Vojvodine, na smotru je poziv uručen i Izvornoj hrvatskoj folklornoj skupini iz Budimpešte. Uz pripremanje mjesnih specijaliteta, domaćini sudionike očekuju na svetu misu u mjesnoj crkvi sv. Augustina i na svečani mimohod.

PETROVO SELO – Sljedeće spravišće Kluba čuvarov običaja je predviđeno 28. majuša, nedjelu, otpodne za litanijom. Predavanje će držati mjesni farnik Ivan Schneller o seoskoj povijesti i hištoriji kapele sv. Štefana i velike crikve sv. Petra i Pavla. Organizatori svakoga čekaju pred faru toga otpodneva, kade će biti pod vrednim nebom susret s petroviskom poviješću.

UMOK – Kako nas je obavijestio peljač umočkoga tamburaškoga sastava Janoš Sallmer, umočki muzičari 6. majuša su snimili materijal za božićnu CD-ploču. Ov nosač zvuka će po planu sadržati devet jačak, med kimi će biti snimljene i takozvane popularne pjesme kao npr. *Tiha noć ili Bachova Ave, Marija*. Snimku je napravio Szabolcs Kapui, tonski tehničar jurskoga studija Harmonia. Uz riči koljnofskoga majstora te grupe, ploča će ugledati svitlo dana krajem oktobra, početkom novembra na presećenje mnogih, u dodatku s još jednom CD-pločom, kaće biti snimljena u septembru. Na ovoj produkciji bit će pak tradicionalne i narodne pjesme Hrvatov ter i vlašće pjesme voditelja tamburaškoga orkestra. Tamburaški sastav u Umoku pred dvimi ljeti je obdario svoju publiku CD-prvijencem pod naslovom *Slatke tajne*.

NARDA – U ovom južogradiličanskom naselju krajem aprila je bilo bermanje, a 14. majuša, na petoj nedjeli po Vazmi pri svetoj maši je bilo prvičićanje za pet dice, pod peljanjem turanjskoga kapelana Gábora Nagya, ki jur jedno ljetu pelja vjerski žitak u Nardi.

PRISIKA, PETROVO SELO, KOLJNOF – U Prisiki su prošle nedilje četiri prošli na bermanje, dokle u Petrovom Selu dica 4. razreda jedanaestimi su postali prvičesnici. Pred oltar je je otpljao mjesni farnik Ivan Schneller. Istodobno su se te nedilje i u Koljnofu prvi put prisestili školarji 3. razreda, a dan prlje je bilo bermanje u tom naselju.

PEČUH – U Galeriji Csopor(T)-Horda u Ulici Anna 17 u Pečuhu, 18. svibnja otvorena je izložba likovne umjetnice Tatjane Politeo, rođene u Zagrebu, gdje je završila osnovnu i srednju školu te Akademiju likovnih umjetnosti. Do sada se ona predstavila likovnoj javnosti na 20-ak skupnih i 10-ak samostalnih izložaba u Hrvatskoj odnosno Njemačkoj i Francuskoj.

PEČUH – Na nedavno održanoj konferenciji u Pečuhu Trgovačko industrijska komora Mađarske, Hrvatsko-mađarsko-bosansko-hercegovačka sekcija Trgovačke i industrijske komore Pečuh i predstavnici Hrvatske gospodarske komore i županijskih komora iz Hrvatske najavili su skoro osnivanje Mađarsko-hrvatske trgovinsko industrijske komore sa sjedištem u Zagrebu. Osnivačka sjednica bit će održana 24. svibnja u Zagrebu, a bit će popraćena i forumom gospodarstvenika dviju država, Hrvatske i Mađarske.

BUDIMPEŠTA – Institut za istraživanje manjina Mađarske akademije znanosti u Budimpešti, 24. i 25. svibnja priređuje svoju redovitu godišnju konferenciju. Teme su joj: Etnička stereotipija i društvena udaljenost, odnosno Oblici predrasuda prema nacionalnim manjima u Mađarskoj.

PEČUH – MARTINCI – Kulturna udruga Tanac nakon uspješne priredbe „Čuvajmo tradiciju naših predaka“ održane 7. i 8. travnja u Lukovišću, nastavlja započeti niz priredaba, ovoga puta 23. i 24. lipnja u Martincima. Članovi KUD-a Tanac i njihovi gosti uz domaćine oživjeti će običaje vezane uz Ivanje u hrvatskoj Podravini. Na dvodnevnu priredbu očekuje se stotinjak sudionika iz okolnih hrvatskih naselja. Posebno će se za osnovnoškolce organizirati podučavanje mjesnih plesova. Svečana povorka sudionika ove priredbe martincičkim ulicama planira se u subotu u poslijepodnevnim satima. Dane zatvara veselje uza svirku orkestra Vizin. Idući nastupi KUD-a Tanac bit će 2. lipnja u Dunaujvárosu, a 3. lipnja KUD putuje u Slovačku, u Martovac, a potom nastupa na festivalu „Zajedno za jedno“ koji će se 17. lipnja održati u Kašadu.

Novo gradičansko-hrvatsko prijateljstvo

Školska delegacija iz Kupljenova u Gornjem Četaru

Zadnjega petka prošloga mjeseca u Gornjem Četaru primljena je školska delegacija iz Kupljenova. Iako su gosti dospili s malim zakašnjenjem u južnogradičansko selo, sve je išlo jur po najpr izmišljenom planu, ali ubrzanim ritmom. Magda Horvat-Nemet, ravnateljica četarske škole, je pozdravila grupu dice iz Kupljenova ter odrašcene u njevoj pratinji, Stjepana Đurinskija, predsjednika KUD-a Kupljenski Hruševac, (prič koga je napravljena i ova veza), ravnateljicu škole u Kupljenovu Jadranku Kekelj, ravnateljicu Pučkoga otvorenoga učilišća u Zaprešiću Ljerku Vladović, novinarku Zaprešićkoga špigla Gordana Pažur ter ostale učiteljice.

– Već od desetljeća dugo je naša sanja da primimo prijatelje iz matične zemlje Hrvatske. Ufam se da će ovo naše partnerstvo jako dugo živiti, da će se pojačati i proširiti još i na privatne veze – su zvučale riči domaće peljačice ove ustanove. Anica Šaler, školsnikovica hrvatskoga jezika u ovoj školi, već se je i pod svetačnim govorom borila sa suzama. – Za me je ovo veliki zgoditak, toliko sam ganuta da jedva morem govoriti. Otkidob ovde podučavam hrvatski jezik, tomu je jur petnajst ljet, viker smo si željili takovu vezu s Hrvati, da pokažemo našim učenikom da je hrvatski živi jezik, kojega je uprav tako vridno učiti nego npr. i nimškoga. Kad se sprijatelju dica, vjerujem da će veću volju imati za učnju hrvatskoga jezika – je rekla mlada učiteljica i s kolegicami skupa je prošla na jezičnu uru kade su s hrvatskim gosti održali šareno zanimanje. Stjepan Đurinski je jur takorekući i doma u ovom kraju, otkidob je njegovo kulturno društvo od lani povezano sa selom Hrvatske Šice. Ovogodaj je komentirao sa sljedećimi riči: – Posebno se veselim da našu kulturnu suradnju smo mogli proširiti i na polju obrazovanja ter nastave. Jako

smo presenećeni i zadovoljni s toplinom dočeka, jednostavno nimam riči, ne morem sve to opisati što u srcu čutim. Gosti su u mjesnom restoranu imali objed, pohodili su i selo, a otpodne su se predstavili s kulturnim programom. Naravno da je bilo zatim još vremena za skupno učenje jačak i tancov ter za opušćeno druženje. Jadranka Kekelj, direktorica partnerske škole u Kupljenovu, je i profesorica hrvatskoga jezika pak svoje oduševljenje nij mogla ni shranjati: – Čuti vaš prelipi jezik je za me veliki doživljaj i jako sam dirljuta jer se čutim tako da sam došla na čist izvor drivnoga hrvatskoga jezika, što ste uspjeli sačuvati skoro 500 ljet. Nam je čast da ćemo odsad zajednički graditi moste koji povezuju jedan te isti jezik i jedan europski narod koji je mogao opstati na ovi prostori. Od nje smo još doznali da u njevoj maloj seoskoj školi imaju 250 učenikov i djelaju na tri lokacija: u Kupljenovu, Hruševcu ter Luki. Od ovoga partnerstva pak očekuju takovo bogato druženje u kom će se povezati Gradičanski Hrvati s Hrvati iz Zaprešića ki će skupa djelovati na dalnjem očuvanju hrvatskoga jezika i identiteta. Na ovom prvom susretu gradičansko-hrvatskih škol bio je nazočan i poglavar Gornjega Četara Miško Horvat, ki misli: – Dosad Gornji Četar nije imao nikakove prilike za takovo povezivanje, zato je to za nas velika rič. Pri tom gor ne smim spomenuti koliko smo jur krez toliko ljet zgubili od našega jezika, od naših ljudi, koliko nas je požerala asimilacija. Prle nismo mi imali ovakove mogućnosti, ali za našu dicu se otvaraju vrata, moru bogatiji nastati. Ufam se da će prik toga i selo i društvo još živiti u jeziku i za 15-20 ljet. Kako smo informirani, četarski školari prvo ga junijskoga vikenda putuju na povratni pohod u Kupljenovo.

-Tihomir

Gosti i domaćini zajedno

Završni program županijske smotre u Kiskőrösu

U znaku čuvanja i njegovanja tradicije

Zoran Barić

mačke, romske, slovačke i srpske manjine. Okupljene je tom prigodom, među njima posebno sudionike i uzvanike, srdačnim riječima pozdravio gradonačelnik Ferenc Barkócz, koji je uz ostalo naglasio značenje očuvanja tradicije i običaja predaka. Ukratko se osvrnuo na povijest grada, od 1718. naseđenog pripadnicima slovačke narodnosti, koji su se očuvali do danas. Podsjetio je nadalje kako se Kiskőrös dani priređuju šesti put, a narodnosna smotra osmi put zaredom.

U programu, koji je u sklopu Kiskőröskeh dana upriličen u središtu grada, na Trgu Sándora Petőfija, u popodnevnim satima na otvorenome nastupilo je 13 skupina odnosno pojedinaca, tristotinjak djece i mlađeži. Među ostalima, svojom nazočnosti gala program uveličali su konzul savjetnik Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj, predsjednica Baćkog ogranka SHM-a Angela Šokac Marković i referentica HDS-a Zdenka Šibalin, te pred-

Dušnočki tamburaši

Svečanim programom koji je u subotu, 20. svibnja, priređen u Kiskőrösu, završena je ovogodišnja Narodnosna smotra za djecu i mladež Bačko-kiškunske županije. Nakon niza od šest priredaba, po izboru stručnog žirija na završnici su sudjelovali najbolji solisti i skupine (ukupno 13) hrvatske, nje-

Mali Bajci pjevaju hrvatske pjesme

sjednici hrvatskih samouprava Baćina, Dušnoka, Baje i Santova.

Svim sudionicima svečane završnice uručene su spomenice i plakete Bačko-kiškunske županije, te novčane nagrade što su ih dodjelile Bačko-kiškunska županija i manjinske zajednice, među inima, hrvatskim skupinama uručene su nagrade Hrvatske državne samouprave.

Kako smo već najavili, hrvatsku manjinu zastupali su Plesna skupina Hrvatske osnovne škole iz Santova, Pjevački zbor Vanačkog općeprosvjetnog središta iz Baje, pjevački duet Andelka Anić i Darinka Orčik u pratnji Santovca Zorana Barića na harmonici te Tamburaški sastav Danubia iz Dušnoka.

Podsjetimo da je na susretima hrvatskog folklora, odnosno hrvatske pjesme i glazbe, koji su održani u Gari i Santovu, sudjelovalo sveukupno 24 hrvatske skupine iz 11 baćkih naselja s domalo 450 djece.

Tekst i slike: S. Balatinac

U organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, Hrvatske glavnogradsko samouprave, Centra za kulturu Novoga Zagreba i Ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba, u Budimpešti je 7. svibnja u crkvi svetoga Mihajla održan koncert sopranistice Mire Vlahović, prvakinje Opere Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, uz orguljašku pratnju Edmunda Andlera-Borića, a u povodu 25. obljetnice rada ove priznate operne umjetnice. Oni koji su nazočili koncertu, doista su mogli uživati u izvedbi poznatih arija, od Straussa, Masseneta, Hatzea, Mendelsohna, Lisinskog, Puccinija, Verdija, Vivaldija, Mozarta ... Mira Vlahović umjetnica je koju odlikuje dramsko-koloraturni sopran, a bila je učenica primadone bečke državne

bpb

Koncert za pamćenje

opere Srebrenke-Sene Jurinac. Do sada ostvarila je niz uloga u operi, a okušala se i u opereti. Njeguje također koncertno pjevanje, među ostalim i poznata Mozartova, Bachova, Händelova, Orffova i Beethovenova djela. Imala je nastupe diljem Hrvatske i svijeta te suradivala s poznatim dirigentima i redateljima. Završila je i glumačku školu „Off Theatra Bagatella“. Neprekinito je nazočna u hrvatskome glazbenom životu, nastupa s najuglednijim orkestrima, kao što je Zagrebačka filharmonija i Simfonijski orkestar HRT, Dubrovački gradski orkestar ... Sudionica je svih važnijih hrvatskih glazbenih festivala i večeri ozbiljne glazbe ... Od 1991. Mira Vlahović prvakinja je Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Nju je na budimpeštanskom koncertu na orguljama pratilo Edmund Andler-Borić, jedan od vodećih mladih koncertnih orguljaša u Hrvatskoj koji je redovito nazočan i na europskoj orguljaškoj sceni. On je na 2. hrvatskom natjecanju mladih orguljaša „Franjo Degan“ održanom 1999. godine, bio apsolutni pobjednik natjecanja. Do sada je održao nekoliko stotina koncerata, kao solist orguljaš i komorni glazbenik, a usavršavao se u majstorskim klasama orguljaške interpretacije u klasi poznatoga češkog orguljaša Jaroslava Tume, nizozemskog Pietera van Dijka i francuskog Daniela Rotha. Koncert ovo dvoje umjetnika pobudio je veliko zanimanje svih ljubitelja ozbiljne glazbe koji su se okupili u crkvi svetoga Mihajla 7. svibnja.

SANTOVO – Očito da Internet može otrpeti više negoli papir. Na http://www.spc.org.yu/News/09/25-9-00_e1.html, u tekstu pisanim na engleskom jeziku možemo čitati izmišljotine, neutemeljene tvrdnje koje neke nama nesklone osobe već desetljećima uporno šire: Santovci su se 1898./99. godine vratili na pravoslavlje. Čine to unatoč tomu što je hrvatska neprekinitost u Santovu neprisporna kroz sva minula stoljeća, od doselidbe Hrvata na to područje pa do danas. Dovoljno je spomenuti nepobitnu činjenicu da su Santovci iz Bosne 1622. stigli kao katolici, da je 1649. u Santovu obavljena sveta potvrda (krizma) u mjesnoj katoličkoj crkvi posvećenoj, kao i danas, Uznesenju Bl. Dj. Marije. Prema dokumentima Kalačke biskupije Santovci su i u sljedećim desetljećima ništa drugo doli katolici. Od 1715. godine brižno se vode matične knjige koje su neoboriv dokaz da su Santovci pripadnici katoličke vjeroispovijedi. Njihov jezik, običaji, imena i prezimena bjelodano potvrđuju da su dio šokačke grane hrvatskoga naroda. Uostalom, Santovo u prošlosti, ne uzmemli li u obzir pravoslavne Cigane i nekoliko slugu, pravoslavnih stanovnika uopće nije imalo. Zbog madžarizacije, 12. ožujka 1899. godine 897 santovačkih Hrvata uistinu prijeđe u pravoslavnu vjeru, no zbog griznje, iste i iduće godine većina im se vratila u vjeru svojih otaca. Dakle i ovdje vrijedi stara istina: u laži su kratke noge!

Izložba kružoka vezilja

Već desetljećima, od samih početaka rada Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe, u Klubu djeluje kružok vezilja, gdje se redovito jedanput tjedno okuplaju njegove članice. One svake godine posjetitelje Kluba obraduju prigodom izložbom svojih rukotvorina. Tako je bilo i 8. svibnja u Maloj galeriji Hrvatskoga kluba. Izložbu je biranim riječima otvorila novinarka Hrvatskog uredništva Mađarskog radija Milica Klaić Taradija, a otvaranje je svojim nastupom obilježio i Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe. Priredba je ostvarena uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke majnine u Mađarskoj.

Marko Dekić u Hrvatskome klubu

Nedavno je doajen hrvatskog novinarstva i pjesništva Hrvata u Mađarskoj, naš kolega Marko Dekić proslavio svoj imandan. Mi mu i ovim putem čestitamo uz fotografiju s njegova nedavnoga pjesničkog nastupa u pečuškome Hrvatskom klubu Augusta Šenoe gdje je još jednom uz pomoć voditelja Stjepana Blažetina nazočne upoznao sa svojim pjesničkim radom i bogatim životnim putem.

Trenutak za pjesmu

Marko Dekić Bodoljaš

Naše korijenje

(Za Kongres Saveza Hrvata u Mađarskoj)

Naše korijenje iz MATICE niče,
Ona nam je vrelo stoljetnih dana.
Domovinu ljubit Hrvat ne poriče,
U njojži mu nada, vjera bitisanja.

Hajd'mo skupa zaigrati,
Nek' se znade, nek' se pamti:
Ovdje su živjeli, jošte ovdje žive,
I živjet će Hrvati!

Zdravo da ste, Bunjevci, Podravci, Medimurci,
Šokći, Gradišćanci, Dalmatinčići, Bošnjaci i Rací,
Vjerni sinci hrvatskoj nam majci.

U jeziku rod navijek se štiti,
Kolo j' sunce što ga čuva, grijie.
Ravnom Panonijom groblja će nam biti,
Potomstvo korijenje zatajit ne smije.

Domovinska polja šarena su duga,
A plodne joj njive blagdanji sagovi,
Tu gdje Dunav plavi šumi i vijuga,
Svi su nam kutići domaći pragovi.

Kad bi nas MATICA jednog tmurnog jutra
Pozvala na okup, sin, otac i brat
Ustao bi hrabro za ljepeš joj sutra,
Na branik joj stati, svak' tko je HRVAT!

Hajd'mo skupa zaigrati,
Nek' se znade, nek' se pamti:
Ovdje su živjeli, jošte ovdje žive
I živjet će HRVATI!

Iz povijesti hrvatskoga tiska u Mađarskoj

Pozdrav

Ovom je prigodom na mjestu stara narodna izreka „Tko čeka, taj dočeka“. Devedesetak tisuća Hrvata u Mađarskoj desetljećima je čekalo na svoje glasilo, koje sada, evo, ima u rukama. Trnovit je bio put do izlaženja prvog broja Hrvatskoga glasnika, zajedničkog tjednika svih Hrvata od Kaćmara do Bizonje. Ali, evo vidite, svi ladi smo sve teškoće i od današnjeg dana svakoga tjedna čete čitati list isključivo na našem lijepom i milom hrvatskom jeziku.

O sadržaju, uređivačkoj koncepciji Hrvatskoga glasnika sam već pisao u posljednjem broju Narodnih novina, a sada se i sami možete uvjeriti da zamislili uredništva nisu puka obećanja, nego stvarnost, ostvarenje želje da sve hrvatske skupine dobiju odgovarajući prostor u svome listu.

Kada smo pravili plan zaglavlja Hrvatskoga glasnika, što smo pokazali i mnogim stručnjacima, a i običnim čitateljima, dočuo sam prigovore: stavljaju „šahovnicu“, simbol ustaštva. Prigovornicima – ukoliko uopće budu čitali naš tjednik – i ovim putem poručujem: prilikom proljetne šetnje neka na par minuta navrate u Matijinu crkvu u Budimu ili u zgradu mađarskog Parlamenta, pa će se suočiti s tisućljetnim grbom Hrvata, sastavljenim od trinaest crvenih i dvanaest bijelih polja.

„Pozdrav“ je naslov uvodnika prvog broja Hrvatskoga glasnika, stoga iskreno i od srca pozdravljam sve naše sadašnje i – vjerujem što brojnije – buduće čitaoce. Uredništvo će se potruditi da od petka do petka sastavi zanimljive i prvenstveno informativne novine, ali u tome poslu bezuvjetno računamo i na pomoć čitatelja, u prvom redu na naše prosvjetne radnike, koji svojim dopisima u znatnoj mjeri mogu pridonijeti kvaliteti lista.

I na kraju: list će se prodavati po cijeni od deset forinti, a budući da se izdavač i Pošta nisu uspjeli sporazumjeti, od 1. srpnja i pretplata će se povisiti, no ona će još uvijek ostati ispod prosjeka pretplatne cijene mađarskih novina.

U nadi plodne suradnje, lijep pozdrav svim čitateljima Hrvatskoga glasnika ...

Marko Marković, glavni urednik

Hrvatski glasnik, 2. svibnja 1991.

Bacalja i Zanki u pečuškoj tihoj luci

S pravom se na naš tjednik mogu naljutiti organizatori što s tolikim kašnjenjem bilježimo događaj koji se u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe, u organizaciji Kluba i Odsjeka za kroatistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Pečuhu, dogodio 2. svibnja. Ali premašen je naš prostor da bismo mogli ispisati (navrijeme) sve ono što mislimo da je zavrijedilo mjesto na stranicama našega tjednika. Jedan od takvih događanja zasigurno je izložba grafika slikara Josipa Zankija i predstavljanje romana Put do tih luke Roberta Bacalje pečuškoj kulturnoj javnosti, Hrvatima u gradu, ali i svima onima koje zanima mediteranski čovjek i njegov izričaj.

U Maloj galeriji Kluba povjesničar umjetnosti Dinko Šokčević otvorio je izložbu grafika Josipa Zankija koje možemo naći u spomenutoj knjizi Roberta Bacalje. Dva Zadranina u Pečuhu. Josip Zanki diplomirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu, a do sada se okušao u brojnim područjima likovnog izraza ostvarivši niz samostalnih i skupnih izložaba u Hrvatskoj i inozemstvu. Robert Bacalja doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Zadru, procelnik je Stručnog odjela za izobrazbu učitelja i odgajatelja predškolskog odgoja, autor je dviju knjiga čakavske poezije i dviju knjiga proze.

Ilustracije za Bacaljin roman, čija se radnja odigrava u doba kasnoga baroka, umjetnik je prilagodio čudesnome svijetu mediterana toga doba, s dvorskim nemanima, galijama, onodobnim kartama i nizom drugih potankosti. Ilustracije je i izdao u obliku samostalne grafičke mape. Nakon otvaranja izložbe povjesničar književnosti Stjepan

Blažetin u nevezanom razgovoru s autorom predstavio nam je R. Bacalju i njegov dvojezični (hrvatsko-talijanski) roman Put do tih luke koji govori o obitelji Antuna Zanovića, o Zanovićima pustolovima koji su živjeli na mediteransko-europskom prostoru, i to kroz središnje likove romana Stjepana i Primislava Zanovića. Miješajući povijest i fikciju, autor je dao nadasve zanimljivu priču sastavljenu u deset poglavљa romana, deset priča, deset slika, deset postaja jednoga života, života Stjepana Zanovića, prevaranta, ljubavnika, pustolova, kartaša, koji sa svojim bratom Primislavom izvodi brojne prevare i malverzacije, u hedonizmom zadojenom XVII. stoljeću. Priča je to o umješnosti hrvatskog čovjeka, mediteranca koji se kreće prostorom cijele Europe, bezbrižno i bez ikakvih putovnica, dok na samome kraju ne dodu do pokajanja i do svoje tih luke koju su tražili zapravo cijeli život.

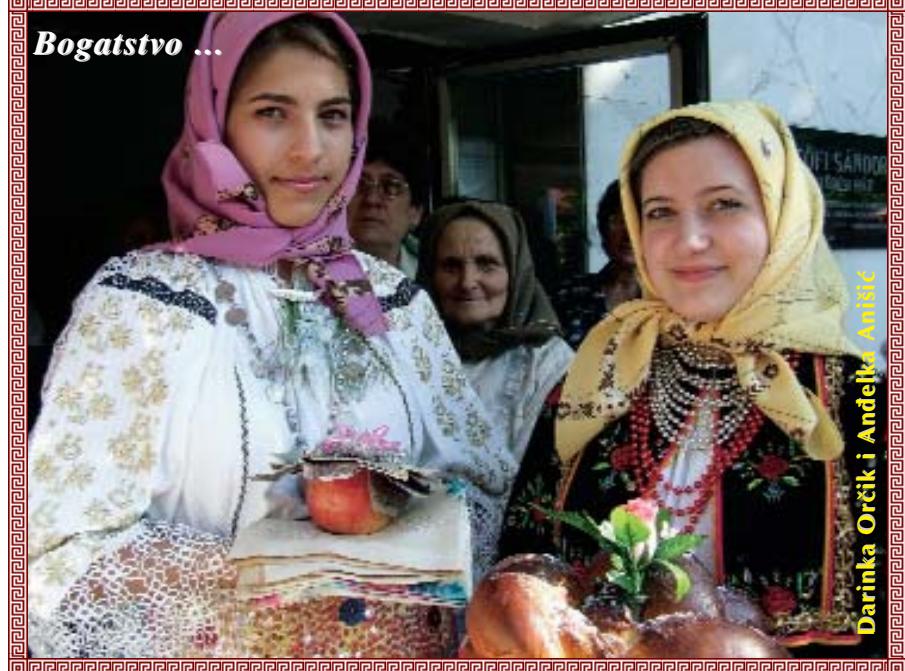
„Robert Bacalja u kratkim rezovima pripovijeda o avanturama Zanovića, iz svake od njih izlazi jedna od portretnih linija braće: (...) Drugu ruku vodilju čitatelju pruža Josip Zanki, autor grafika koje čine posebnu atrakciju ove knjige“ piše u predgovoru Sanja Cvetnić.

„Tiskana knjiga ima strašnu snagu. Ona je završena, i tko zna kada će ju itko otvoriti. Želio je ući u povijest, kao što je osjećao da je već ušao Stjepan, otisnuvši na papiru svoje misli.“

Ovim riječima navodimo vas da potražite knjigu Roberta Bacalje zanimljivoga naslova i još zanimljivijeg sadržaja Put do tih luke, i uplovite i vi u nju.

bpb

Bogatstvo ...

Darinka Orčik i Andelka Anšić

HRVATSKI ŽIDAN – U januaru uteviljena dičja plesna grupa prvi svoj ozbiljni nastup imat će 3. junija, subotu, na Županijskom danu mladine u Monoštru (Szentgotthárd). Kotrige društva, kih 20, su učeniki nižih razredov iz židanske osnovne škole. Ansambl pelja Adrienn Csizmazia s pomoću Helge Meršić, Jutke Štefanić i Petra Huttera. Prva zavježbana koreografija im je splet gradiščanskih tancov. Židanci ter roditelji će moći pogledati ovu produkciju prilikom školske završne svetačnosti.

PETROVO SELO – Prošle subote u okviru kulturnoga večera nastupila je u mjesnom kulturnom domu plesna grupa Golubovec iz Varaždina. To je najmladji folklorni ansambl koreografa Franja Dvorščaka ki je ljeta dugo dopeljao grupe u Petrovo Selo i gdo je njegova prijateljske kontakte s bivšimi tanci HKD-a Gradišče. Izgleda da se ova želja za suradnjom nij ugасila ter ovo gostovanje Hrvatov u Gradišču obećava i nastavak u tom druženju. U programu su još svirali tamburaši Koprive, zajačio je i domaći ženski zbor Ljubičica, a zaplesali su i kotrige školske ter odrasle folklorne grupe Gradišče.

EBERAVA – PETROVO SELO – Zvana redne kontakte sa susjadi Petrovo Selo ima i prik brojnih kulturnih društav, kot i ustanovami. Pokidob austrijski zbor je nastupao u Petrovom Selu prilikom adventskoga koncerta Ljubičice, Petrovičani su bili 25. maja, četvrtak, pozvani na crikveni koncert u susjedno selo. Za zabavu su svirali zatim petrovski tamburaši, a vrime otvaranja graničnoga prijelaza je bilo poduženo, pak su se bezbrižno mogli družiti susjadi sve do polnoći.

KARLOVAC – PETROVO SELO – Djelači karlovačkoga Zorin doma prošli tajedan su bili u Petrovom Selu na dogovoru kako bi uspostavili kontakte s mjesnom kazališnom grupom. Na sastanku je spomenuto da bi Petrovičani mogli krajem julija nastupiti u karlovačkom teatru s najnovijim igrokazom Petroviska svadba, a organizatori iz Ogulina su takaj pokazali veliki interes prema insceniranim svadbenim običaji. Tamo bi takaj nastupili gradiščanski kazalištarci. Trodnevnu turneju mogli bi potom završiti u Triblju, s kom naseljem su sazidane kulturne veze jur lanjsko ljeto. Gostovanje karlovačkoga pjevačkoga zbora i kazalištarcev s dičjom predstavom se očekuje u Petrovom Selu u jesen.

Prisički spomin-dan Nikole Kircknoph

Već od pol ljeta ni med nami. Za razlog jur odnidob ne znamo. Gradiščanku bol nosi u sebi familija, a cijela zajednica mladih kot i kotrige Prisičkoga hrvatskoga društva za očuvanje tradicije i polipšavanje sela. A oni pak odlučno kanu čuvati, držati na umu plamen spominka na nju, na zvanarednu plesačicu, pajtašicu, na odlučnu organizatorku *Nikoletu Kircknoph*. Za nju se je maša služila pretprošle nedilje u prisičkoj crikvi. Nje mlađi tovaruši u narodnoj nošnji su išli od kulturnoga doma sve do Božjega doma i u pratnji brojnih gostov su diozimali na maši zadušnici. U kulturnom domu veljek na ulazu stoji spomin-stijena kade su nalipljene brojne fotografije o lani preminuloj aktivistkinji.

Kristijan Čenar i Anamarja Erdodi preštali su riči spominka i pravoda je teško bilo to izdurati prez suz, prez ganutljivosti. Spomine su se zatvarale s nastupom dičje grupe. Školari su s veseljem izveli na pozornici Gradiščanske tance, one dobro zavježbane korake na ke je još Niki naučila. Koja te nedilje jur nije mogla sa svojim brižljivim pogledom sprohadjati svoje „najmilije“. Neka tajna tišina i praznina je zavladala zatim prostorijom. A nebo se je potiho začelo „plakati“ i s godinicom je poljivalo naše obraze zavolj zgubljene mladosti, i zavolj prekrasne ruže, na ku smo s turobnim srcem mislili toga prisičkoga otpodneva ...

-Tih-

Na spomin naše Niki

(Govor je preštan prilikom spomin-dana, 14. maja)

Najsrdačnije pozdravljam svakoga u ime Prisičkoga hrvatskoga društva za očuvanje tradicije i polipšavanje sela.

Kako je pred svimi poznato, čera (13. maja) bi imala naša Niki svoj rodjendan, zato smo danas skupadošli.

Naše sljedeće misli ćedu o Njoj govoriti: ča bi mogli reći o jednoj divojki ka je nek 22 ljet imala, ka je jako ljubila žitak, hrvatsku kulturu, mužiku i tanac, jednostavno sve ča ju je nek mogla vezati za Hrvatsku, hrvatstvo i hrvatski narod. Kako je ona rekla: „*Ovde nutri u dibini sam Hrvatica!*“ I sve je bila spremna i učiniti za to. Većimi ste danas zato ovde kad ste ju lani vidili na gradiščanskem omladinskom taboru na RE-PRITI, kade je s neizrecivim elanom i oduševljenjem organizirala u našem selu ovo omladinsko spravišće. Nje djelo smo mogli najti u najmanjem kusiću. Nje ljubav prema hrvatstvu su čutili svi pri svakom koraku. Nij bila savršena, ali nigdor i nij savršen, ali kako se je baratala s dicom, k tomu je imala posebnu čut. Čudaputi mi dojde najpr, nigdar nij vikala na nje, s vekšinom su se skupa nasmijali i proba je dalje išla. Kada se je bila zaposnila u čuvarnici u selu Fertődu, friško je našla skupni jezik

s dicom. Nek par dani je onde djelala, ali dica su ju tako zavolila da su joj još i u špitalj poslala crteže, moljanja. Svojoj materi je nek to rekla „*Takovo dobro zvanje si mi izbrala!*“

Jako, kako čuda skupnih doživljajev čuvamo i mogli bi Vam povidati mi, ki smo ju iz bližnjega poznali, ali znamda i oni ki su se samo par riči pominali š njom. Na peldu, da je Ice Te pila toplo, nigdar ne iz hladilnika (frijidera). Da je rado imala bale, nij mogla faliti od nijedne hrvatske manifestacije. Imala je prekrasnu ličnost i znala je kako more nas očarati. Prilikom naših gostovanj u Hrvatskoj, svi su htili da pri nji spi.

I ... 11. oktobra 2005. ljeta morala je projti ...

„Jedan andjeo je dospio u zemlju ter vratio se je k svojim u nebo.“ Dokle je bila med nami, širila je ljubav oko sebe, ali sad je došao trenutak da joj zbogom dajemo! Dobili smo redom sms-poruke ... Istina je? Nigdor ni mogao vjerovati. I je nas ki to još i danas ne vjerujemo. Negdo je to rekao: „*Nebo je potribovalo novu kraljicu!*“ Ova turobna vist je potresla naše društvo ... Dugo, dugo nismo znali ča ćemo začeti sa sobom, jer ona nas je ostavila, a bila je spoj, kopčica med nami. I nigda-nigda je tako i danas. Da ne znamo kako dalje ... Sada bi imala 23 ljet ... A mi sad stojimo prez riči jer nam jako fališ ... Niki ...! Ostavila je mamu, tetu Mariku, čaću, teca Jančiju, sestru svoju Mariju i svoju ljubav Gáboru ter nas, prezbrojne prijatelje, poznanike. Ali moramo biti jaki da dalje idemo u ovom žitku i prez nje, i ona bi to htila. Iz nje spominka ćemo k sebi zeti moći i izdržljivosti da koraknemo u budućnost i da se jednoč srično strefimo š njom va nebi. Svim zahvalim ki ste danas došli i s nami skupa ste počastili spomin naše Niki.

Budući zaštitnici prirode

Tamara Tišler, Mark Kolman i Stjepan Turul,
iza njih učiteljica Monika Balažin

Troje učenika šestog razreda Hrvatske osnovne škole Katarine Zrinski: Tamara Tišler, Mark Kolman i Stjepan Turul, vrlo se zainteresirali za predmet poznavanje prirode. Rado su odlazili u knjižnicu tražiti u enciklopedijama i leksikonima razna saznanja o životinjama, biljkama, o prirodnim tijekovima.

To je zapazila i učiteljica poznavanja prirode Monika Balažin, davalu im je dodatne zadaće i prijavila ih na državno natjecanje „Curie“, koje je organizirala Zaklada Curie iz Szolnoka za učenike osnovnih škola nižih i viših razreda iz poznavanja prirode, zaštite okoliša i ekologije.

Nije prvi put da su učenici serdahelske škole dospjeli na završno natjecanje, no ove su godine postigli vrlo dobre rezultate. Njihova je ekipa osvojila prvo mjesto na područnome natjecanju u Budimpešti, kamo su mogle dostići samo one ekipe koje su bile među najboljima što se tiče rješavanja pismenih zadaća.

Tamara, Mark i Stjepan vrlo mnogo su se pripremali, ostajali u školi i tražili podatke o raznim nacionalnim parkovima, o zaštićenim biljkama i životinjama, o njihovim prirodnim okolišima.

– Meni je bilo zanimljivo sve to učiti, zanima me priroda, obožavam ju zapaziti, često pravim i fotografije kada nekamo vozim bicikl ili ako neko lijepo cvijeće cyjeta u vrtu. Toliko je to čudesno, kako može biti tako tajanstvena priroda, nešto naučimo o njoj i uvijek nam nudi novo i novo – kazao je Stjepan.

Tamara voli životinje, često ih i slika, najčešće ptice, nekako su joj one najzanimljivije, no kaže da rado uči bilo što o prirodi.

– Volim ići na natjecanja. To mi je neka vrsta samoprovjere koliko sam uspjela naučiti, što mi još nedostaje, kakva sam u odnosu na svoje vršnjake. Imam plišanu igračku, tuljana kojeg uvijek nosim sa sobom i on mi donese sreću na natjecanjima – priopćila nam je Tamara.

Igračka je opet donijela sreću jer je serdahelska ekipa na završnom natjecanju postigla šesto mjesto. Netko možda kaže da to nije tako velika stvar, ali uzmem li u obzir da su se u državi natjecalo više od tisuću ekipa, među kojima su bile mnoge škole iz glavnoga grada i drugih većih gradova, to je i te kako velika stvar za učenike iz maloga Serdahela.

Mark je bio jako sretan što su postigli tako dobar rezultat:

– Zapravo po pismenom rezultatu naša ekipa bila je druga, ali na svoj usmeni program nismo dobili toliko bodova da bismo mogli zadržati drugo mjesto. Trebali smo prikazati i neki ručni rad. Mi smo izradili školski bife, čime smo predstavili zdravu hranu, što bi trebalo jesti. To smo načinili od kutija šibica i glinica. I to su ocijenili, osvojili smo treće mjesto, no to je bila Tamarina zasluga, ona je najviše radila na tome.

Iskrene čestitke natjecateljima i učiteljici koja ih je pripremila!

PETROVO SELO – Na duhovsku nedjelju seniorski nogometni turnir Pinka. U naticanu sudjelovat će momčadi iz Keresteša, Pornove, Gornjega Četara i Petrovoga Sela. Zatim će biti svi diozimatelji ter stanovnici sela pogosteni gujašom, a za zabavu će svirati Trio Timar.

STARIN – U starinskoj crkvi posvećenoj sv. Ivanu Nepomuku 16. svibnja održan je crkveni god, tzv. prošćenje. Svečanost je počela već u 14 sati u domu kulture, gdje je družina Pečuškoga hrvatskog kazališta izvela komediju Miroslava Gavrana „Veseli četverokut“. Najvažniji događaj dana bio je kada je pečuški biskup Mihály Mayer blagoslovio nedavno obnovljeni župni stan. Preuzvijeni gospodin biskup služio je i svetu misu, a koncelebriralo je pet svećenika iz Podравine. Tom je prigodom održana i prva pričest, te dva krštenja. Ovoga se puta pričestilo šestero djece, većinom učenici 4. razreda mjesne škole.

Na „prošćenje“, kao i prethodnih godina, pozvani su i gosti iz Sopja, s kojima Starinci njeguju prijateljske odnose. Među uzvanicima bili su predstavnici općine i tamošnji nogometni veterani, koji su pružili priliku za uzvrat Starincima za poraz otprije dva tjedna u Sopju. Ovoga su puta starinski nogometari bili bolji, pa su uspjeli dobiti utakmicu s rezultatom 7 : 6.

GORNJI ČETAR – Osnovna škola je četvrti put organizirala za gradišćanske školare diču predstavu GRAJAM (Gradišćanska jačka mladih), pri koj se svenek otkrivaju mali talenti u jačenju narodnih i zabavnih pjesama. Kulturni dom se je i ovput napunio s dicom i roditelji ter mješćani produće nedjelje otrodne, i u opuštenoj atmosferi smo mogli uživati u bezbrojni hrvatski jačka ter u zvanarednoj interpretaciji gradišćanskih zvijezdov.

SAMBOTEL – U organizaciji županijskoga znanstvenoga društva Ugarske znanstvene akademije i Visoke škole „Dániel Berzsenyi“, 26. – 27. maja se održavaju Medjunarodni slavistički dani, ovput na spomin profesora dr. Ádáma Szupruna. Znanstvena konferencija počinje plenarnom sjednicom i pozdravnimi riči, dr. Karla Gadanjija, glavnoga organizatora, rektora Visoke škole. Nazočni će zatim u četiri sekcija nastaviti svoje djelo.

MUZIČKI MEMORIJAL U ČAKOVCU –

Međunarodno značenje ovogodišnjemu Majskom muzičkom memorijalu dana je na samom njegovu početku otvaranjem izložbe o životu i radu najvećega mađarskog skladatelja Béle Bartóka. Ono što je Slavenski za glazbu nacija s područja bivše države, to je i njegov suvremenik Bartók za mađarsku glazbu. U suradnji s Veleposlanstvom Republike Mađarske u Scheierovoj dvorani postavljena je izložba koja na dokumentacijski način predstavlja veličinu Bartókova opusa, ali i podatke iz njegova privatnog života. Ukratko, presjek njegovih najpoznatijih radova i dijelova životopisa okupljenima je prikazao ravnatelj CZK-a *Ladislav Varga*, a izložbu je otvorio *László Mohai*, veleposlanik Republike Mađarske u Republici Hrvatskoj. Nakon što je međimurski župan *Josip Posavec* i službeno otvorio ovogodišnji, 33. MMM, nastavljena je priča o Bartóku, i to izvedbom njegova klavirskog djela Tri pučke pjesme iz Csíka. I dani MMM-a osvrnuli su se na ovogodišnji veliki jubilej, pa ovih dana u Čakovcu nije zaboravljen ni Mozart. *Marijana Pintar* u petak je održala kratko predavanje vezano uz izložbu CZK-a, Mozartu u čast. Zbivanja prvoga tjedna završena su koncertom u crkvi sv. Antuna Padovanskog na čakovečkom Jugu s kojeg najprije treba istaknuti odista veliki broj publike, neuobičajen za Memorijalove koncerte. Djelima Albinonija, Händela, Uhlika i Slavenskog u prvom su dijelu koncerta muzicirali vrhunski hrvatski glazbenici, violinist *Andelko Krpan* i orguljaš *Mario Penzar*, dok su u drugom dijelu svojim sugrađanima, nakon dugo godina u sklopu Memorijala, koncert poklonili članovi Pjevačkoga zbora Josip Štolcer Slavenski pod ravnanjem dirigentice *Senke Bašek Šamec*.

STARIN – Učenici 8. razreda starinske osnovne škole uspješno su sudjelovali na prijamnim ispitima, stoga je svih osmero đaka primljeno upravo u onu srednju školu u kojoj su željeli nastaviti školovanje. Jedna učenica će pohađati pripremni razred Hrvatske gimnazije Miroslava Krleže u Pečuhu, druga je primljena u dramsku skupinu barčanske gimnazije, a osim njih još troje đaka će se upisati u razne pečuške gimnazije. Ostala tri učenika nastaviti će školovanje u strukovnoj školi.

Židanska škola se drži

Obnove u zgradbi, jezični laboratorij, nova nošnja jačkarnomu zboru, utemeljenje dičje plesne grupe

Školski zbor s dirigenticom
Evom Štefanić-Szerdahelyi, u novoj nošnji

Pred trimi ljeti smo se bojsek strahovali da će se nešto čemerno zgodati židanskoj školi, zavoj pogibeljnoga smanjenja dice, ali učiteljski skup, židansko zastupništvo ter održavatelji ustanove frapantno su riješili probleme, a ujedno su i vanstali polag toga da obrazovno-odgojnu instituciju potribno je zadržati. Iako je cijena rješenja bila otpušćenje pedagogov, spojenje razredov, djelačice kot i učenici na pozitivni način su preživili dojduća ljeta. Trenutačno 11 pedagoginja i jedna školnikovica u polustatusu predaje 67 školarom, med njimi se 36 uču po hrvatski a ostali po nimški. Ako gledamo broj dice po seli, iz Plajgora imaju tri, iz Prisiće četiri, iz Maloga Židana devet, a najvećimi su mjesni učenici (51). Po riči Katice Bánó, direktorice škole, oni razredi koji su spojeni, pri neki predmeti za razvijanje sposobnosti je prednost da su dica skupa. Pri jezični igra uprav tako je, ali što naliže učenje jezika, nij gvišno da hasni pohodnikom da su skupa, no to nij bilo pedagoško pitanje kada se je odlučilo ke bi bile te ure, kade se moraju integrirati razredi. „*Suprot toga mi se trudimo zadržati dosadašnju jezičnu kvalitetu, to dokazuje i to da iz 8. razreda, u pripravi učiteljice Tereze Bušić, prvi put su se svi naši školarci (ki se uču u tom razredu po hrvatski), petimi javili na jezični ispit. To nij pozitivno samo u oku naraštaja, nego mislim da se to očekuje i sa strane održavateljev ove institucije*” – veli školska peljačica. Pokidob Židanska škola od 1999. ljeta pripada s prisičkom i židanskom čuvannicom pod skupno upraviteljstvo, to zla menuje da dotične ustanove samouprave sela Plajgora, Maloga Židana, Prisiće i Hrvatskoga Židana su dužne držati u funkcioniranju. Prisička čuvannica s 19 mališanov ter židanska čuvannica s 32 dice su organizacijski i stručno gledano samostalne, a za ovo ljeti tri ustanove stoju kih 87,5 milijun forintov. U židanskoj kuhnji za 120 personov kuhaju svaki dan, a u Prisići za 25-30 osob. Kad se vraćamo u razgovoru s direktoricom ustanove k dici, veli da od septembra devetimi će začeti

školu u 1. razredu, ali broj će stalno padati. Ovde ter u okolici 2004.-2005. ljeta se je narodilo samo 3-4 dice, a to će pak katastrofalno uticati prvo na čuvanicu, zatim pak na školu. Pokidob je Hrvatski Židan samostalni kotrig mikroregije Kiseg i okolica, po dokumenti ova ustanova je i centar podučavanja narodnosnoga hrvatskoga jezika. Ovako školi prik takozvane kiseške dopunske škole sliši još 24 gost-učenikov. U dvi grupe židanske učiteljice tajedno dvakrat predaju hrvatski i u spomenutom gradu. Integracija kiseške mikroregije s pinezi iz naticanj je u židanskoj školi dala sagraditi jezični laboratorij, za 12 školarov sa šest djelatnih štacijov, koji je poskrbljen s najmodernijimi tehničkim dugovanji. Takaj prik integracije se je dostalo pinez za obnovu vodenoga bloka u staroj školskoj zgradbi, ka je sazidana 1969. ljeta. Pri jezičnom podučavanju moremo spomenuti da škola od 1993. ljeta uspješno sudjeluje s austrijskom školom u Dolnjoj Pulji. Svako školsko ljetu dvakrat se najdu. Sad u protuliću pohodu Puljani židanske prijatelje, i ta dan stoji u prezgraničnom veselju, druženju. Školski jačkarni zbor prik školskoga naticanja je dospio do nove nošnje u koj odsad nastupaju pri mjesni, školski i regionalni priredba. Na početku ljeta sa 17 učenikov je utemeljena dičja plesna grupa, a peljanje ansambla je na sebe zela folklorušica KUD „Čakavci”, ujedno i odgojiteljica Adrienn Csizmazia. Nova grupe pri školskoj završnoj svetačnosti će imati prvi ozbiljni nastup, a na to se marljivo i pripravlja. U juniju bit će održan tajedan dijakov, u njem pak i Narodnosni dan. Spominka vridne priredbe su bile pred Božići naticanje u pečenju medenih kolačov, što je organizirano od Roditeljske zajednice, kot i školski fašenjak. Med plani se spominja i osnivanje dičjega tamburaškoga sastava, a ki pozna židansku folkloru aktivnost, ta dobro zna da za to imaju i potencijala.

-Tih-

Direktorica Kata Bánó je imenovana 2002. ljeta na čelo prosvjetnih institucija pod skupnim upraviteljstvom

Novinarska djelaonica i u koljnofskoj školi

Projdući petak u koljnofskoj školi Mihovila Nakovića, spodobno kot i u hrvatski škola u Budimpešti ter Petocrikvi, održana je novinarska djelaonica. Školari 5. razreda, pod peljanjem učiteljice hrvatskoga jezika Ingritke Klemenšić i gradišćanske novinarke Hrvatskoga glasnika Timee Horvat, detaljno

su se upoznali s tajedinom Hrvatov u Ugarskoj. Na toj uri nisu se naučili samo nove riči, nego su mogli isprobati i digitalni fotoaparat. Kako su tvrdili koljnofski učenici, dovidob se još nijedan nij zaigrao mišlju da bi kašnje morebit postao novinar ili bi se dao zaposliti na medijskom području.

Kum Sjever i kum Jug

Otišao je jednom vjetar Jug u goste svome kumu vjetru Sjeveru.

– Dobar dan, kume Sjevere!

– Bog daj, Jug kume! Sjednite za stol i da se lijepo gostimo i porazgovorimo – rekao je gostu domaćin vjetar Sjever.

Lijepo su se častili, popričali o svemu i svačemu.

I stigoše vrijeme oproštaja. Reče vjetar Jug:

– No, kume, idem ja sada doma. Imam pune ruke posla jer trebat ću puhati topao zrak na led i snijeg, koji nikako da se otopi, pogotovo u visokim planinama i brdima. Rado te očekujem u goste, pa uskoro svrati do mene.

– Imaš još vremena – reče vjetar Sjever s namjerom da još malo zadrži svoga dragoga gosta.

– Rado bih ostao, ali su obvezе, obvezе! Nema više vremena za razonodu! – odgovorio je odlučno vjetar Jug i sjeo u svoje kočije koje su bile napravljene od voska, te su se riđani dali u juriš.

Međutim Sjeverni vjetar pomislio je da će se malo našaliti sa svojim prijateljem pa je počeo puhati za njime hladan vjetar i studenu zimu. Južni vjetar još nije ni stigao do pola puta kada ga je zahvatila nemila zima;

kotači u karucama od voska odmah su se smrzli, a upregnuti konji badava su ih pokušavali pomaknuti. Vjetar Jug bio je primoran ispregnuti konje i pješke se vratiti kući.

– Počekaj samo, kume, vratit ću ti milo za drago! – gundao je u sebi uvrijedeni vjetar Jug još danima.

Kroz neko vrijeme evo ti vjetra Sjevera u gostima kod svoga kuma Juga.

Lijepo su se častili, jeli i pili pa ljudski i popričali ...

Kada je stiglo vrijeme rastanka, rastali su se kao najbolji prijatelji.

Vjetar Sjever imao je kočije od prozirnog leda i krenuše na dalek put prema ledenome sjeveru. Kočije su mu vukli pitomi sobovi, ali nisu stigli ni do pola puta kada je za njima vjetar Jug počeo puhati. Takav je topao vjetar puhao za njima da se snijeg i led odmah otopio i na najvišim vrhovima planina i u dubokim klancima. Naravno, i kočije od leda vjetra Sjevera postale su voda i para. Vjetar Sjever morao je skinuti sa sebe toplu bundu jer je vrućina i žega bila nesnosna.

No od toga vremena se ljute kumovi vjetrovi jedan na drugoga pa prkose jedan drugome: čas puše hladni vjetar Sjever, čas topao Jug!

(Podravina)

Izradila Dijana Kovačić
iz Ficehaza

Moja obitelj

Zovem se Ferenc Kiss. Imam mamu i tatu, a još i tri brata: Norberta, Tibora i Attilu. Norbert i Tibor već su veliki, oni žive u Budimpešti, a Attila ima devet godina, ide u Hrvatsku školu Miroslava Krleže, isto kao i ja. Nemamo nikakvih životinja jer je moj tata alergičan na dlake. Kada stignemo kući iz škole, napravimo domaće zadaće, a poslije odemo na igralište s bratom, i pozovemo svoje prijatelje. Eto, to je moja obitelj.

Ferenc Kiss, 6. razred, Pečuh

Ovu su fotografiju našem uredništvu poslali učenici 6. razreda pečuške hrvatske škole Miroslava Krleže koji su se na svome razrednom izletu u Budimpešti sreli s poznatim šomenom Győzikom te iskoristili priliku za zajedničku fotografiju.

„Najzemlja“

Pita profesorica učenika:

– Koja je tebi najdraža zemљa?

Odgovara on:

– GLINA!!!

Naočale

Sjedne učiteljica slučajno na Ivičine naočale.

– Jao, oprosti, Ivice, slučajno sam sjela ...

– Nema veze, nagledale su se one i većih katastrofa!

PETRIBA – To malo pomursko naselje već više desetljeća održava prijateljske veze s medimurskim naseljem Ivanovcem. Žitelji tog naselja pokraj Čakovca, godišnje više puta posjećuju Petričane. Pokušali su se zajedno natjecati za europske fondove, međutim, to nije uspjelo. Čelnštvo obaju naselja odlučilo je da će vezu potvrditi i službeno, naime, dogovorili su se da će potkraj lipnja potpisati ugovor o suradnji.

FIČEHAZ – Pedagozi osnovne škole daju velik naglasak odgoju zaštite okoliša, stoga već godinama tradicionalno se organizira šumska škola. Ove su godine od 22. do 27. svibnja boravili u šumskoj školi u Štrilosu, na mjestu gdje se Mura ulijeva u Dravu. Učitelji se pripremaju s kvizom iz zemljopisa, biologije i povijesti pomorskog kraja. Jedan će dan posjetiti pješice Đekenješ i mjesto Novi Zrin. U večernjim satima je pjevanje, ples, pečenje slanine i razgovor o viđenome.

PLOVIDBA NA MURI – S dvjestotinjak sudionika, 20. svibnja priređena je tradicionalna plovidba na Muri. Čamci su krenuli od Murskoga Središća do Donje Dubrave uza sudjelovanje žitelja s obje strane rijeke, te onih iz Njemačke i Austrije.

JEGERSEK – Povodom dana grada, u županijskom sjedištu potpisani je ugovor o zbratimljenju gradova Varaždina, Lendave i Jegerseka (Zalaegerszeg). Predstavnici prijateljskih gradova u parku Vizsla zasadili su sadnicu simbolizirajući početak jednoga dugotrajnog prijateljevanja.

SAMBOTEL – Hrvatska manjinska samouprava toga grada ovoga vikenda prima drage prijatelje iz zagrebačkoga Podsuseda. U subotu, 27. majuša, dospit će gosti oko podne i veljak je peljaju na objed u Novákfalvu. Odnud već ni daleko drugi putni cilj, Gornji Četar, kade će mašu služiti Tunjo Blažević, farnik župne crikve sv. Ivan Bosca. Zatim će gosti i domaćini skupa pohoditi četarsku kapelu u Gorici, a pogledat će, naravno, i Muzej „Željezne zavjese“. Potom slijedi slobodno druženje do noći u Gojakovo pivnici. Drugi dan u 11 uri u sambotelskoj Novoj crikvi je sveta maša, pogledanje crikve sv. Martina i šetnja na cesti sv. Kvirina. Objed će biti na Visokoj školi, u muzičkoj pratnji petroviskih tamburašov. Iz Podsuseda će pedesetimi provesti bogati vikend u Gradišću.

Natjecanje nadarenih učenika u Fičehazu

Natjecatelji s nagradom

Regionalna natjecanja za školarce uvijek su izazov. Rado se prijavljuju na njih jer mogu iskušati koliko su dobri iz raznih predmeta, pojedinih vještina među vršnjacima, a mogu se naći novi prijatelji, možda se sretnu s nekim rođakom, a dječaci pronalaze simpatične djevojke iz drugog sela.

Kada se nađu natjecatelji samo hrvatskih škola, jača u njima osjećaj pripadnosti istoj kulturi, potvrdio je 10. svibnja i ravnatelj fičehaskoga Osnovnog obrazovnog središta István Molnár na otvaranju natjecanja iz raznih predmeta, i doda da to osjećaju i njihovi nastavnici. Na tim se susretima razgovara o iskustvima, problemima i mogućnostima njihova rješavanja. Natjecanje iz matematike, madarskoga i hrvatskoga jezika svećano je otvoreno s kratkim programom djece domaće ustanove, recitiranjem hrvatske pjesme i pjevanjem pučkih pjesama. Po razredima se odvijalo pisanje pismenih zadaća. Ovaj put su jednu učionici popunili učenici iz Beleznice, Kerestura, Mlinaraca, Serdahela, Sumartona i Fičehaza. Iz hrvatskoga jezika bilo je raznovrsnih zadaća, npr.: prepoznavanje imenica, ispunjavanje teksta, križaljki, u višim razredima razumijevanje teksta, ispravljanje gramatičkih grešaka u pisnju vlastitih imena, a za manje crtanje, bojanje, slaganje riječi.

Naravno, najsjretniji trenuci su bili za vrijeme dodjeljivanja nagrada. Fičehaska škola potrudila se da svatko dobije kakvu nagradu, a koji su osvojili neko mjesto, dobili su i nešto više. U tome su pomogli i razni poduzetnici iz Kaniže, izdavačka kuća Croatica i poduzetnik iz Fičehaza Miklós Banyas.

Iz matematike najuspješniji su bili: Danijel Lipai (1. r., Belezna), Krištof Molnar (2. r., Kerestur), Thyla Takač (3. r., Fičehaz), Aniko Novak (4. r., Fičehaz), Krištof Mesaroš (5. r., Kerestur), Jože Abonji (6. r., Kerestur), Brigita Broz (7. r., Fičehaz), Milan Đuric (8. r., Serdahel).

Iz madarskog jezika: Adam Konig (1. r., Serdahel), Viktor Balažin (2. r., Serdahel), Patricija Pintarić (3. r., Serdahel), Dora Jakab (4. r., Belezna), Evelin Novak (4. r., Fičehaz),

Laura Šule (4. r., Mlinarci). Iz mađarske gramatike: Dominik Šimon (2. r., Serdahel), Dominika Rodek (3. r., Sumarton), Bernadeta Kele (4. r., Fičehaz), Laura Hobor (5. r., Fičehaz), Mate Nađ (6. r., Kerestur), Dina Tišler (7. r., Serdahel), Katica Medli (8. r., Kerestur).

Iz hrvatskoga jezika: Viktor Bekefi (2. r., Fičehaz), Silard Takač (3. r., Fičehaz), Betina Režek (4. r., Mlinarci), Renata Nađ (5. r., Kerestur), Stjepan Turul (6. r., Serdahel), Monika Ptičar (7. r., Serdahel), Timea Kos (8. r., Kerestur).

Keresturčanka **Timea Kos** (8. razred) i Serdahelčanka **Monika Ptičar** (7. razred) osvojile su prvo mjesto na natjecanju iz hrvatskoga jezika.

U usporedbi sa svojim vršnjacima, obadvije vrlo lijepo govore hrvatski jezik. Poslušajte u čemu je njihova tajna.

Timea: Volim hrvatski jezik, katkad i u obitelji govorimo hrvatski, ali jako puno vježbam s prijateljima iz Kotoribe. Vrlo volim tamo ići jer tamo se govorи samo hrvatski. Pohadam i kružok hrvatskoga jezika, vodi ga učiteljica Erika Rac, a hrvatski jezik mi predaje Ljubica Silađi. Sestra mi pohađa budimpeštansku hrvatsku gimnaziju. Jako volim crtati. Baš sam sretna što sam postala prva među učenicima osmog razreda. Bilo je i teških, a i lakih zadataka.

Monika: Nedavno sam se doselila iz Hrvatske, pa zbog toga jezik mi nije problem. Volim pohadati serdahelsku školu. Još imam problema s madarskim jezikom, ali dosta razgovaram i hrvatski u razredu. Pomažem svojim suučenicima u učenju hrvatskoga jezika, a oni meni pomažu iz madarskoga. Volim svirati gitaru, slušati glazbu. Prvo mjesto postići, meni nije bilo teško jer mi jezik nije problem, ali sam zato ipak sretna.

Monika i Timea

Pisma čitatelja

Kongresna abrakadabra

Pisma čitatelja

Budući da sam i profesionalno i privatno vezan za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, pratim takoreći sve što se događa u njoj, ili oko nje. Nerijetko sam aktivni sudionik tih događaja, katkad „samo“ publika, katkad pak pasivni promatrač. Razmišljajući o Hrvatima u Mađarskoj, o problemima kojima se susrećemo iz dana u dan, često sam se osjećao isprovociranim, imao želju da svoje misli zapišem i podijelim s drugima, da vidim kako hrvatska javnost (ako postoji) reagira na pitanja koja mene zaokupljuju. Sve do sada od toga sam redovito odustajao.

Zašto? Razloga ima, vjerujte, puno, što objektivnih, što subjektivnih. Možda zato što u našoj zajednici takav način komunikacije nema posebnu tradiciju. O konkretnim problemima naši ljudi rijetko iznose svoja mišljenja javno, svi se plaše disonantnih tonova, da će dodirnuti škakljive teme, nekoga uvrijediti, zakoračiti u tude interesne sfere, da će ih stići neka vrsta odmazde itd. Stoga se za vanjskog promatrača može učiniti da hrvatska zajednica u Mađarskoj nema nikakvih problema, ili ako ih ima, brzo, efikasno i elegantno rješava. Svi znamo da nije tako, pa ipak se ponašamo kao nojevi.

O stvarima koje nas tiše, u najboljem slučaju raspravljamo u prijateljskom krugu, na poslu, s kolegama, ali nitko nije spreman, ili tek pokoji od nas svoja razmišljanja podijeliti s javnošću, da ih napiše i objavi u medijima. A govoriti treba, pisati treba, sve treba izreći jer se samo tako mogu pronaći valjana rješenja! Ako sve prešutimo, ako ništa ne činimo, ako ne podignemo svoj glas, onda smo i sami kumovali onomu što se dogodilo, što se događa, prihvatali smo situaciju, postali smo konformisti, doduše, izravno nismo sudjelovali ni u čemu, tješimo se da smo ostali „izvana“, uzimamo si pravo da stvari promatrano iz neke povlaštene točke gledišta, a reagirat ćemo samo ako su naši interesi izravno ugroženi. Golema je to odgovornost svakoga hrvatskog intelektualca u Mađarskoj, pa prema tome i moja. Ovaj put sam odlučio da neću prešutjeti ono što me pogodilo kao člana hrvatske zajednice u Mađarskoj, kao člana „naše krovne civilne udruge“, ali i kao čovjeka.

Baranjski ogrank Saveza Hrvata u Mađarskoj sazvao je sjednicu za 2. svibnja 2006. u 17 sati u Hrvatski klub Augusta Šenoe zato (kako sam naknadno saznao) da se prihvati izvješće o proteklom četverogodišnjem radu Baranjskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, i da se izaberu delegati koji će predstavljati Baranjsku regiju na Kongresu Saveza Hrvata u Mađarskoj. Poziv na taj skup nisam dobio ni ja, ali ni brojni drugi baranjski članovi SHM-a, tako da za njegovo održavanje saznao sam slučajno. Dugo sam dvoumio trebam li ja otici na jednu takvu sjednicu kad me čelni ljudi te organizacije nisu pozvali. Imam li ja tamo što tražiti? Pomislio sam, kako nisam

dobrodošao. Ali onda ni mnogi drugi nisu dobrodošli! Otišao sam jer sam i ja član Saveza Hrvata, doduše ne iz onih prvih vremena kada je ta organizacija započela svoj život u Baji i Pečuhu, ali na prvom kongresu u Sambotelu, 1991., i ja sam bio jedan od baranjskih delegata i, moram priznati, nisam osjećao da smo tamo „dobili svoje ime, jezik i nacionalni ponos“ jer sam to sve imao i otprije. Kako sam u Klubu saznao, poziv je poslan samo šesnaestorici članova (od kojih svi nisu bili ni nazočni), s kojima je Mišo Hepp, predsjednik Baranjskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, telefonski dogovorio da su voljni preuzeti odgovornost na sebe, otici na Kongres u Koljnof u tamo predstavljati Baranjski ogrank, pa, dakle, između ostalih, i mene. Odslušao sam izvješće predsjednika Baranjskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj o djelatnosti u proteklome četverogodišnjem razdoblju, koje je bilo kratko, a lajtmotiv toga izvješća bila je rečenica: „Sve to dobro znate.“ Nakon toga zatražio sam riječ i izrazio svoje nezadovoljstvo što kao član Baranjskog ogranka SHM-a nisam dobio poziv na sjednicu, rekao sam da je ona nelegitimna pa prema tome nema pravo birati delegate za Kongres, da se cijeli proces kosi sa svim načelima demokracije, i da podsjeća na neka davno prošla vremena.

U reakcijama na moje primjedbe bilo je doista zanimljivih stvari od toga da su u Baranji uvek ovako birani delegati (što nije istina jer sam i ja sudjelovao na nekoliko izbornih skupština), preko tvrdnje da ljudi ionako ne bi došli, da nikoga ništa ne zanima, da su poštanski troškovi previšoki, da se možemo radovati što su „izabrana“ šesnaestorica prihvatiла ovaj nezahvalni posao te će otici u Koljnof i izgubiti jedan dan, do toga da demokracija nema smisla.

A kada je predsjednik Baranjskog ogranka rekao da on zna tko je dostojan predstavljati baranjske Hrvate u Koljnofu, mislio sam da sam doista zalutao, da nisam u XXI. stoljeću, da nisam u Mađarskoj, već negdje u Tunguziji. Hvala Bogu da imamo nekoga, tko zna!

Time ne želim reći da šesnaestorica delegata, koja su na kraju otputovala u Koljnof, nisu dostojni ljudi, dostojni Hrvati, naprotiv, svi oni obavljaju vrlo časno svoju zadaću, ali želim reći da ih nitko nije izabralo, oni su sami sebe izabrali, bez toga da je o tome bilo obaviješteno članstvo Baranjskog ogranka SHM-a, koje, kako smo čuli od tamo nazočnog Mije Standovara, broji više od 500 članova.

Istini za volju, moram reći, nakon što sam iznio svoje neslaganje s procedurom, neki su ponudili da umjesto njih odem kao delegat na Kongres, ali to nisam htio. Kada bih prihvatio ponudu, prihvatio bih sve protiv čega sam ispisao ovih nekoliko rečenica.

Stjepan Blažetin

Seoska samouprava,
Hrvatska manjinska samouprava
i kemljansko Kulturno društvo srdačno
Vas poziva na majuški program.

26. majuša, petak – Dan herojev

- 19.30 – maša u crkvi Hrvatske Kemlje
- 20.15 – spominjanje i polaganje vijencov
- 20.30 – proglašenje svićama do Ugarske Kemlje
- 20.45 – polaganje vijencov, druženje s hrvatskim gosti iz Pleternice u kulturnom domu

27. majuša, subotu – Istančanje majuškoga driva

- 18.00 – istancanje majpana (majuškoga driva)
- 18.45 – potpisivanje povelje o kulturnoj suradnji med kemljanskem Hrvatskom manjinskom samoupravom i Kulturno-umjetničkom društvom „Orjava“ iz Pleternice
- 19.00 – gala program hrvatske folklorne grupe
- 20.00 – večera s muzikom, svira sastav Harmonika.

Čekamo Vas!

Hrvatska manjinska samouprava,
Neprofitna udruga bunjevačkih
Hrvata i rimokatolička župa
s poštovanjem Vas pozivaju na

**spomen-dan
Miroljuba Ante Evetovića
i Hrvatski dan**

koji će se prirediti 3. lipnja 2006. u Aljmašu.

Program:

- u 14 sati: sveta misa na hrvatskom jeziku u rimokatoličkoj crkvi
- u 15 sati: polaganje vijenaca kod spomenika
- u 16 sati: prigodni kulturni program povodom Hrvatskog dana u Aljmašu

Sudjeluju:

- polaznici vrtića
- KUD „Zora“ iz Aljmaša
- KUD „Matija Gubec“ iz Tavankuta
- Tamburaški sastav „Bisernica“ iz Aljmaša
- KUD „Mohač“, njemački pjevački zbor
- u 20 sati: večera i bal, svira Orkestar „Čabar“ iz Baje

Ulaznice s večerom po cijeni od 1000 Ft mogu se naručiti na telefonu 70/388-7198 ili 20/594-1117

Tabor Peruške Marije

Hrvatsko katoličansko omladinsko, vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana ovo ljetno 13. put organizira tabor pod šatorom, kod kapele Peruške Marije za katoličansku mladinu (u prednosti mladi pripadnici narodnih grup).

Vrime tabora: Od 1. do 8. augusta 2006. ljeta. U tabor moru se javiti dica i mlađi od 12 do 18 ljet starosti.

Pokrovitelj tabora je mjesni farnik Štefan Dumović.

Taborske prilike: spavanje u šatori i vrićici; tabor je opskrbljen vodom iz zdenca, umivanje, WC riješeno; jilo trikrat na dan, jedanput donesen topao objed.

Programi: Oblikovanje zajednice, predavanja, razgovori, diskusije, maše, učnja jačak, sportski dan, duševni dan, ture, ručna zanimanja, taborski oganj, naticanja itd. *Stroški za tabor:* za jednu peršonu 6000 Ft, za braća 10 000 Ft.

Ako kaniš doći u naš tabor, prijavnicu pošalji na sljedeću adresu, ali se javi na telefonu, emailu. Horváth Péter, 9733 Horvátsidány, Fő utca 12.

Tel: 94/365-534, 06 30-476-2615

E-mail: mhhzs@freemail.hu

Morete se javiti do 28. junija 2006. ljeta.

Srdačno vas čekaju organizatori 13. tabora Peruške Marije!

Oglas

Hrvatska državna samouprava (HDS) poziva sve hrvatske umirovljene pros-vjetne kulturne i javne djelatnike te njihove obitelji da se prijave na jednotjedni boravak u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaralištu Hrvata u Mađarskoj na otoku Pagu.

Termin jednotjednog boravka u Vlašićima: 20. kolovoza – 27. kolovoza (nedjelja – nedjelja).

Cijena boravka u Vlašićima: 144 EUR/osoba + boravišna pristojba (5 kn/dan).

Bude li dovoljan broj prijavljenih, Hrvatska državna samouprava organizirat će besplatan prijevoz autobusom do oredišta i natrag.

Rok prijave: 2. lipnja 2006.

Prijaviti se možete pismeno na adresu: Hrvatska državna samouprava:
1089 Budapest, Bíró L. u. 24.
E-mailom: hrsamouprava@chello.hu

minacs™
inform.inspire.influence.

A Minacs Kft. keres a General Motors Opel, Vauxhall, Saab, Chevrolet típusaihoz munkatársakat

Műszaki Konzultáns

munkakörbe AUTÓSZERELŐI végzettséggel és anyanyelvi vagy erős felsőfokú szintű nyelvismerettel az alábbi nyelvtérületekre: ANGOL, NÉMET, HORVÁT, SZLOVÉN. A munkavégzés egy műszakos. Korhatár nincs. Versenyképes jövedelmet és jelentős mértékű juttatásokat biztosítunk.

Quality Analyst

munkakörbe magyar, angol és német nyelvismerettel, valamint egy minimális minőségügyi, minőségbiztosítási tapasztalattal.

Kapcsolataink:

Cím: 1138 Budapest,

Váci út 169.

Fax: 298-1715,

e-mail: z.gyomai@minacs.hu

www.minacs.hu